

Liite 14

Tuulivoimapuiston hankealueen ja suunniteltujen
sähkönsiirtolinjojen ja huoltoteiden arkeologinen
arkistoinventointi ja lisätutkimusten arviointi,
Mikroliitti Oy

SIMO LAKKASUO

**tuulivoimapuiston hankealueen
ja suunniteltujen sähkönsiirtolinjo-
jen ja huoltoteiden arkeologinen
arkistoinventointi ja lisätutkimus-
ten arviointi
2024
versio 2**

Timo Sepänmaa

Tilaaja: Enersense Wind Oy

Sisältö

Perustiedot	2
Arkistoinventointi.....	2
Kartat	3
Inventointitarve	6

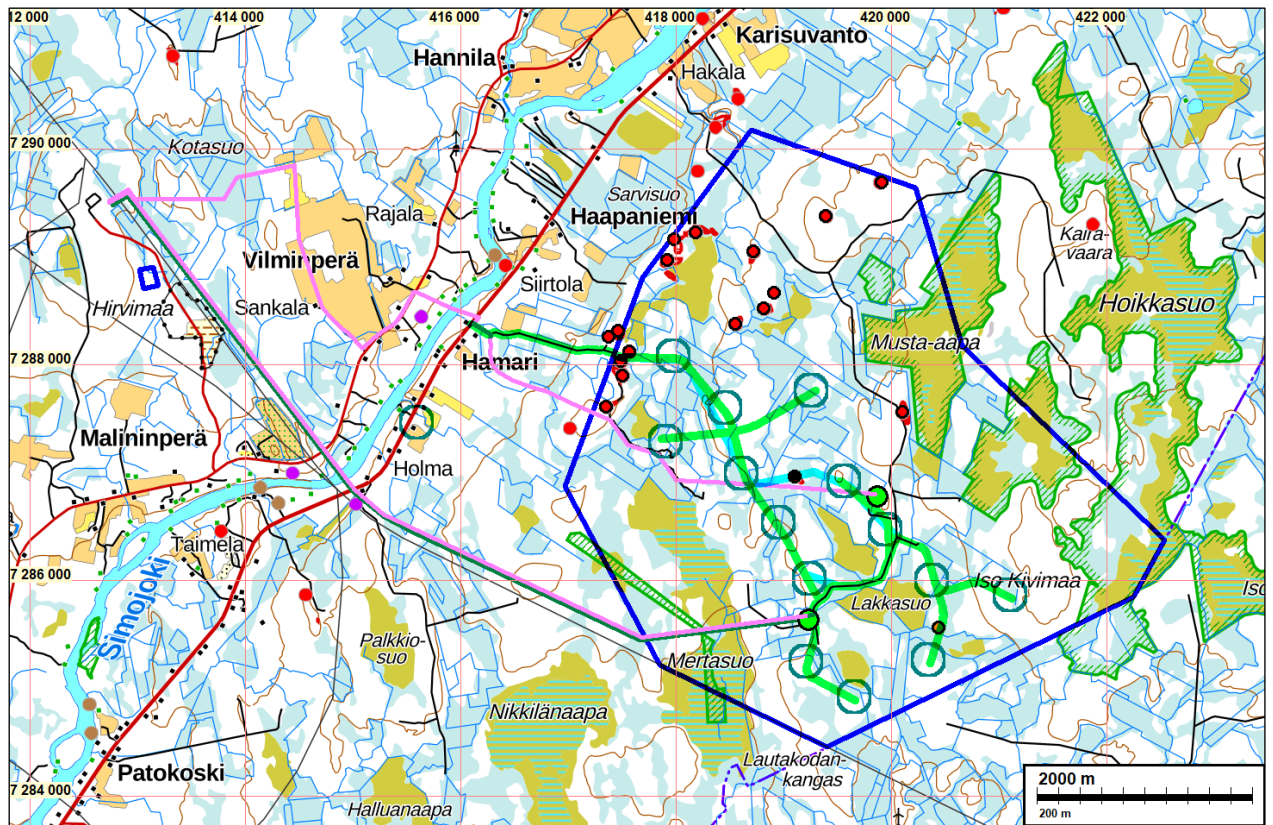
Perustiedot

<i>Alue:</i>	Simon Lakkasuon tuulivoimapuiston hankealue ja siihen liittyvät kaapelit, ilmajohtolinjat, huoltotiet ja sähköasemat.
<i>Tarkoitus:</i>	Arvioida uusimpien suunnitelmien (marraskuu 2024) perusteella hankkeen vaikutusta muinaisjäännöksiin ja uusien muinaisjäännösinventointien ja muiden arkeologisten tutkimusten tarvetta
<i>Tilaaja:</i>	Enersense Wind Oy
<i>Tekijät:</i>	Mikroliitti Oy. Arkistotyö: Timo Sepänmaa

Arkistoinventointi

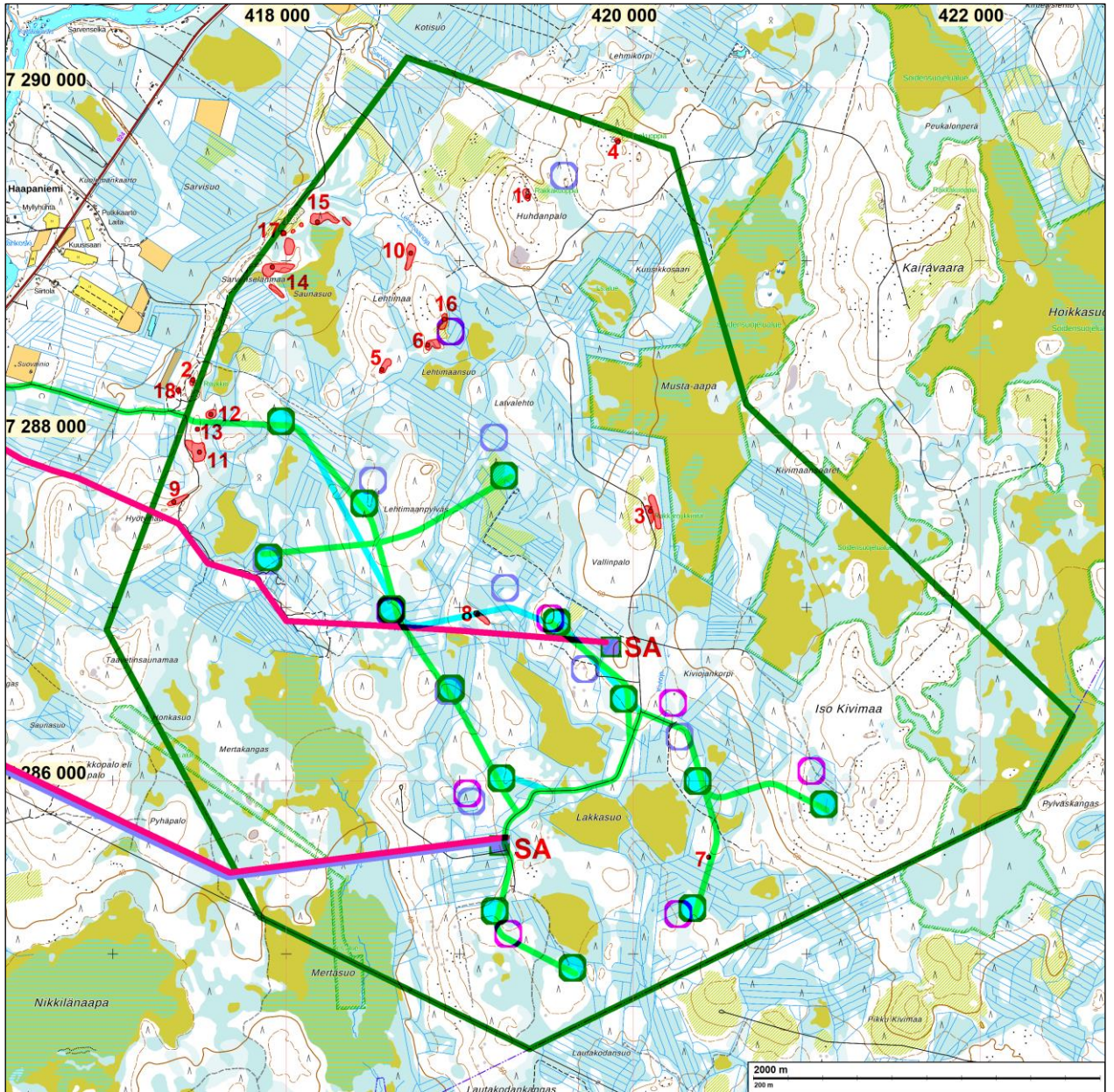
Valorem Energies Finland Oy suunnittelee Simo Lakkasuo -nimistä tuulivoimapuistoa. Se tilasi hankealueen arkeologisen inventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Mikroliitti Oy teki maastoinventoinnin keuhällä 2024 ja raportoi sen elokuussa 2024. Tilaajaksi vaihtui syksyllä 2024 Enersense Wind Oy, joka pyysi Mikroliitti Oy:ltä myöhemmin syksyllä 2024 nyt kyseessä olevan lisäselvityksen, jossa arvioidaan uusimpien suunnitelmien mukaisten tuulivoimaloiden, kaapelireittien, ilmajohtojen, sähköasemien ja suunniteltujen huoltoteiden vaikutusta tuulivoimapuistohankkeeseen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta

Kartat

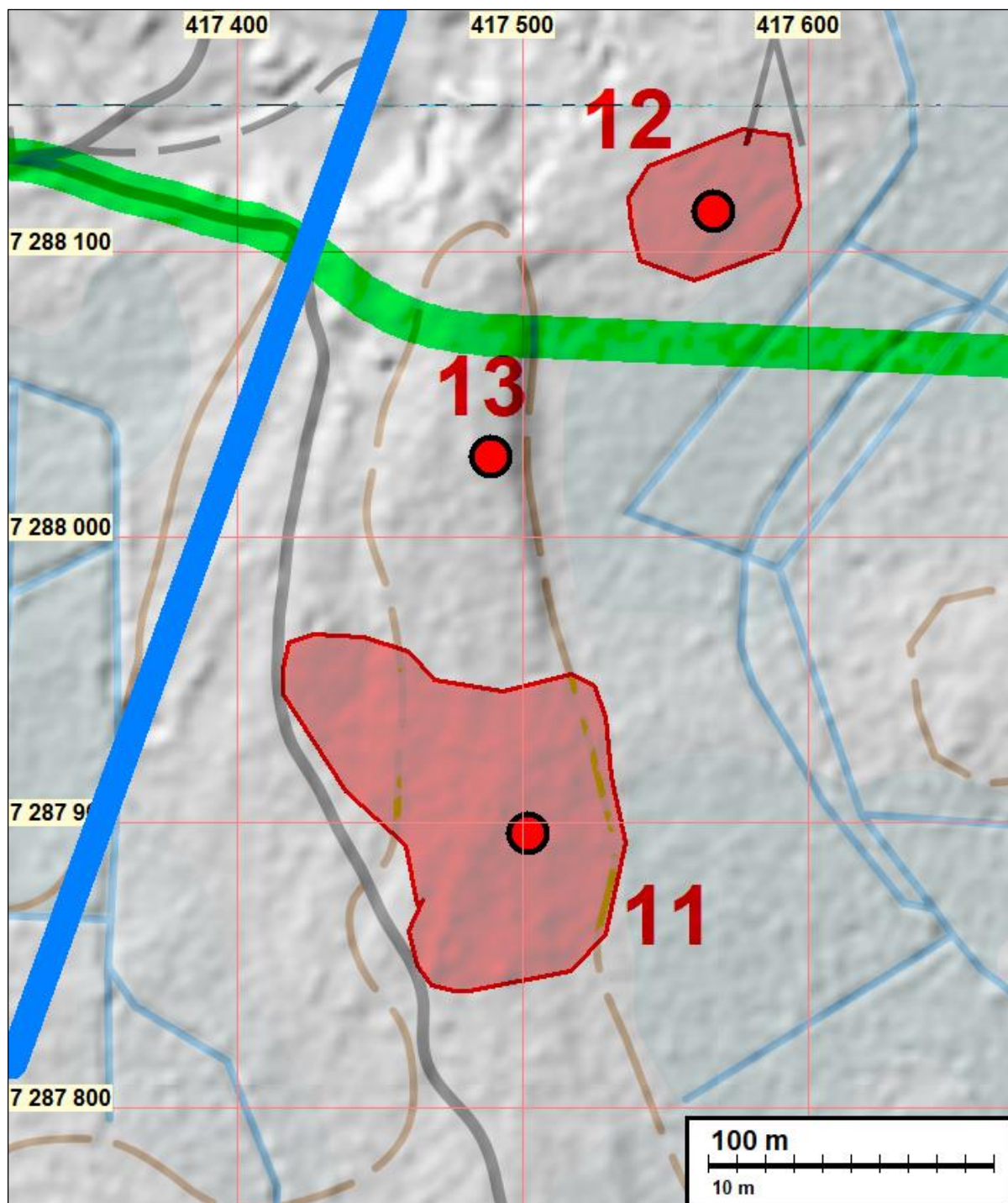
Kartta 1. Tuulivoimapuiston hankealue merkitty sinisellä viivalla. Vaihtoehtoiset kaapelireitit merkitty vaaleanpunaisilla viivoilla ja mahdollinen ilmajohto sinisellä viivalla (eteläisemmän kaapelireitin kupeessa). Uusimman suunnitelman mukaiset (20241004 14WTG) tuulivoimaloiden paikat merkitty vihreillä ympyröillä. Tuulivoimapuiston sisäiset suunnitellut sähkövoimaloiden paikat merkitty vihreillä palloilla ja ulkoisen sähkövoimalan paikka sinisellä neliöllä (kartan länsiosassa). Suunnitellut uudet tai parannettavat huoltotiet merkitty vihreillä (VE1) ja sinisillä (VE2) läpikuultavilla viivoilla. Tunnetut kiinteät muinaisjäännökset (sm) merkitty pienillä punaisilla palloilla ja muut arkeologiset kohteet (muut arkeologiset kulttuuriperintökohteet, mahdolliset muinaisjäännökset ja löytöpaikat) eri värisillä pienillä palloilla.

Lisäselvitystarve: Vuonna 2024 inventoidun hankealueen ulkopuolisilla kaapelireiteillä, huoltoiteillä, ilmajohton alueella sekä ulkoisen sähköaseman alueella on syytä tehdä arkeologinen inventointi. Linjat kulkevat osin soilla, soista raivatuilla pelloilla ja kosteissa suometsissä, joilla muinaisjäännöksiä tuskin on. Linjoilla on kuitenkin useita kuivan maan kohtia, jotka ovat potentiaalisia muinaisjäännösten suhteen. Alueen korkeustasot ovat välillä n. 30 – 50 m, jokuun merenrantavaihetta kivikauden lopulta pronssikauden lopulle, josta vaiheesta muinaisjäännöksiä lähialueelta tunnetaan paljon. Suunniteltujen huoltoteiden osalta ks. seuraavat kartat. Simojokivarresta voi lisäksi löytyä historiallisen ajan asutukseen liittyviä muinaisjäännöksiä. Eteläisemmän kaapelilinjan ja voimajohtolinjan tuntumassa vuosina 2017 (Vesa Laulumaa – Arkeologiset kenttäpalvelut) ja 2018 (Itäpalo & Schulz – Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu) on tehty muinaisjäännösinventointia. Näissä inventoinneissa ei ollut saatavilla 5 pm2 laserkeilausaineistoa eivätkä ne kata suunniteltujen linjojen alueita kokonaisuudessaan.

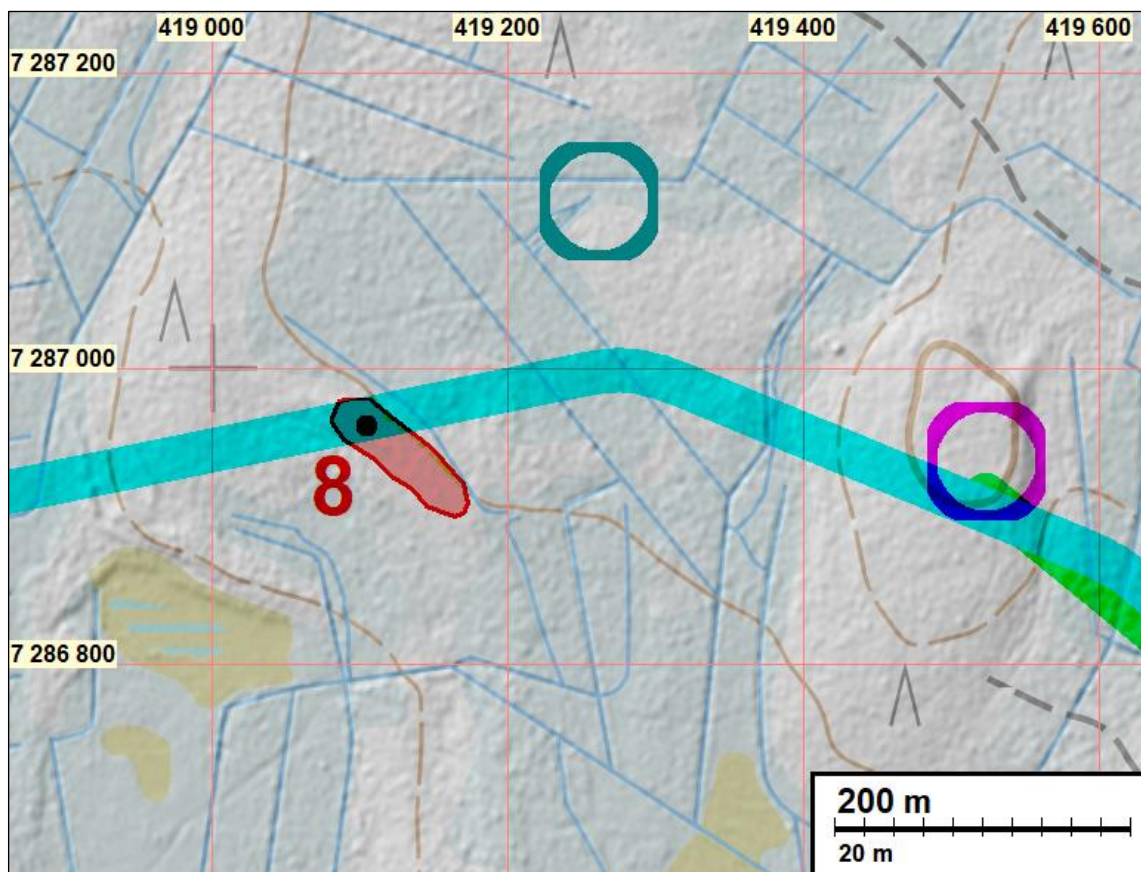
Kartta 2. Ote vuoden 2024 inventointiraportista (Mikroliitti Oy / Sepänmaa), johon lisätty uudempiä suunnitelmia. Tuulivoimapuiston hankealue merkitty vihreällä viivalla. Vaihtoehtoiset kaapelireitit merkitty vaaleanpunaisilla viivoilla ja mahdollinen ilmajohto sinisellä viivalla (eteläisemmän kaapelireitin kupeessa). Suunnitellut uudet tai parannettavat huoltotiet merkitty vihreillä (VE1) ja sinisillä (VE2) läpikuultavilla viivoilla. Uusimman suunnitelman mukaiset (20241004 14WTG) tuulivoimaloiden paikat merkitty sinisellä varjostetuilla ympyröillä (mukana myös aikaisempien suunnitelmien mukaiset tuulivoimaloiden paikat varjostamattomina). Tuulivoimapuiston sisäiset suunnitellut sähkövoimaloiden paikat on merkitty sinisillä neliöillä ja merkinnällä SA. Tunnetut kiinteät muinaisjäännökset (sm) ja löytöpaikka (ei arkeologinen suojelukohde) merkitty pienillä punaisilla palloilla numeroituina ja niiden rajaukset punaisella viivalla rajattuina, punaisella varjostettuina.

Lisäselvitystarve: Suunniteltujen huoltoteiden osalta kummassakin vaihtoehdossa uusi tai parannettava huoltotie tulee kulkemaan muinaisjäännöskohteiden 12 ja 13 välistä. Vaihtoehdossa 2 huoltotie tulee kulkemaan muinaisjäännöskohteen 8 yli. Näitä ongelmakohtia käsittelen seuraavien karttaotteiden yhteydessä. Muilta osin tuulivoimapuiston hankealueen osalta lisäselvitystarve on vähäinen. Nähdäkseni alueen länsiosassa olevan kohteen 9 eteläpuolella kulkevan suunnitellun kaapelilinjan aluetta on syytä inventoida maastossa.

Kartta 3. Ote vuoden 2024 inventointiraportista (Mikroliitti Oy / Sepänmaa), johon tehty lisäyksiä. Sininen paksu viiva osoittaa hankealueen länsirajaa. Vihreä läpikuultava viiva osoittaa uuden / parannettavan huoltotien linjaa (vaihtoehdot 1 ja 2).

Lisäselvitystarve: Suunniteltu huoltotie kulkee hyvin läheltä muinaisjäännöskohteita 12 ja 13. Niitä ei päästy lähemmin tarkastamaan paikan päällä, koska alueella oli maastoajankohtana käynnissä laajat metsänhakuut. Kohde 13 on rajaamaton ja kohteen 12 raja perustuu aikaisempien tutkimusten lähinnä silmämääräisiin ja karttojen perusteella tehtyihin havaintoihin. Kohta on harjaa, joka on hyvin potentiaalista mm. kiviakautisten asuinpaikkojen kannalta. Huoltotien linja vaatii nähdäkseni tarkkuusinventointia tällä osuudella siltä osin kun se kulkee kuivalla maalla eikä suolla.

Kartta 4. Ote vuoden 2024 inventointiraportista (Mikroliitti Oy / Sepänmaa), johon tehty lisäyksiä. Sininen läpikuultava paksu viiva osoittaa vaihtoehdon 2 hankealueen länsirajaa. Vihreä läpikuultava viiva osoittaa uuden / parannettavan huoltotien linjaa (vaihtoehdot 1 ja 2).

Lisäselvitystarve: Suunniteltu huoltotie kulkee muinaisjäännöskohteen 8 yli. Kohteessa on useita hyvin säilyneitä kivilautia asumusten jäännöksiä. Kohteen laajuus on arvioitu aikaisemmissa maastotutkimuksissa – vuoden 2024 inventoinnissa kohteella käytiin ja todettiin se hyvin säilyneeksi. Mikäli suunnitelman VE2 tielinjan suunnitelma halutaan toteuttaa tältä osin, vaatii se pitkään kestäviä ja kalliita arkeologisia tutkimuksia. Ehdotukseni tällä kohdalla on se, että uusi huoltotie tulisi kiertämään kohteen 8 muinaisjäännösalueen riittävän kaukaa, esim. 50 m etäisyydeltä. Siinä tapauksessa nähdäkseni lisäselvityksiä ei tarvittaisi.

Inventointitarve

Edellä esitettyjen karttojen kohdilla arvioin inventointitarpeita näkemykseni mukaan. Yhteenvetona on, että tuulivoimapuiston hankealue on nykyisten suunnitelmien osalta riittävän kattavasti inventoitu lukuun ottamatta kohteen 9 eteläpuolelle suunniteltua kaapelilinjaa ja kohteiden 12 ja 13 osalta niiden välistä ja lähistöltä kulkevaa huoltotietä. Näiltä osin tarkkuusinventointi olisi nähdäkseni tarpeellinen. Muinaisjäännöskohteen 8 läpi suunnitelluksi kulkeva huoltotie ei ole toteuttamiskelpoinen ilman pitkäkestoisia ja kalliita tutkimuksia. Viimeksi mainitun ongelman voi välttää kiertämällä kohteen riittävän etäältä, vähintään n. 50 m.

Hankealueen rajalta länteen suuntautuvien kaapeli- ja ilmajohtoreittien sekä länsiosaan suunnitellun uuden sähköaseman osalta on syytä tehdä muinaisjäännösinventointi.

27.11.2024
Timo Sepänmaa
Mikroliitti Oy